

TARTALOM

Dr. Sallai Csilla

- Változások az Art.-ban (1. rész) 1
- Alapelv
 - Az adózó képviselője
 - A bejelentés szabályai
 - Az áfa-kötelezettség bejelentése
 - Az élelmiszerértékesítést végző kezelőszemélyzet nélküli automata berendezések bejelentése
 - A termékek közötti fuvarozásával kapcsolatos bejelentési kötelezettség (EKAER)
 - A munkáltató adó-megállapítása
 - Az adóbevallás kijavítása

- A mezőgazdaság számvitele 3
(2. rész)

Bonác Zsolt

- Az áfatörvény 2015. évi változásairól 5
- Az időszaki elszámolás szabályozása
 - Távrolról nyújtható szolgáltatások adózása
 - Fordított adózás hatálya alá tartozó ügyletkör bővülése
 - Lakóingatlan-értékesítés adókötelelessé tételének visszavonása
 - Adólevonásra vonatkozó szabályok változása

Gottgeisl Rita

- Egyes meghatározott juttatások 7
– változások 2015-re
- Hivatali, üzleti utazás, cégtelefon
 - Üzleti ajándék, reprezentáció
 - Csekély értékű ajándék
 - Változások a járulékfizetéseknél

Suller Krisztina

- Adventi naptár könyvelőknek 10
- EVA hatálya alá történő bejelentkezés, illetve onnan kijelentkezés határideje
 - Feltöltés: társasági adó, iparűzési adó
 - Áfa: árfolyamválasztás, alanyi mentesség

DR. SALLAI CSILLA ROVATA

Változások az Art.-ban (1. rész)

A 2015. évre vonatkozó változásokból egyértelműen látszik a jogalkotói szándék: **küzdelem a feketegazdaság ellen.** E mellett számos pontosítást találunk a változások között. **Kétrészes cikksorozatunkban ezeket vesszük végig.**

Alapelv

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) célja az adózás rendjének, az eljárás törvényessége és eredményessége érdekében az adózók és az adóhatóságok jogainak és kötelezettségeinek egységes szabályozása. Visszatért a jogszabályba az elv, amely szerint az adókötelezettséget érintő jogviszony (szerződés, ügylet) ellenőrzése során ugyanazt a vizsgálattal érintett és már minősített jogviszonyt az adóhatóság **nem minősítheti adózónként eltérően** [Art. 1. § 3a)].

Az adóhatóság adott jogviszony egyik alanyánál tett megállapításait hivatalból köteles figyelembe venni ugyanannak a jogviszonynak a másik alanyánál történő ellenőrzése során. Bizonyára lesznek esetek, amikor ennek az alapelvnek az érvényesülése jó lesz egyes vállalkozások számára, más esetekben azonban egyéb, a másik jogalany speciális körülményeinek a figyelmen kívül hagyását is eredményezheti.

Előfordulhatnak olyan két vagy több országot érintő nemzetközi jogügyletek, amelyek kimaradtak a kétoldalú ún. kettős adóztatási egyezmények alól, s így egyik ország sem tekinti azokat belföldön adóztatandó jövedelemnek. Ezekre az esetekre az Art. deklarálja, hogy Magyarország nem mentesíti ezeket a jövedelmeket az adóztatás alól. Az adóhatóság az adót ilyenkor az összes körülményre tekintettel állapítja meg – ha kell, becsléssel. [Art. 2. § (2)–(3)]

Adóügyekben eddig sem kellett alkalmazni a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályait az eljárás

megindítására, az újrafelvételi eljárásra, a hatósági szolgáltatásra, a végrehajtási eljárásra és az ügyfél kérelmére történő ellenőrzés lefolytatására vonatkozó szabályait. Ez a kör bővült 2015-től az ügyintézési rendelkezésre, elektronikus irat előterjesztése esetén az ügyintézési határidő kezdetére vonatkozó szabályával is.

Az adóhatóság a Ket. szerinti ideiglenes biztosítási intézkedés elrendelése esetén e törvény biztosítási intézkedésre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazza. Adóügyekben az ideiglenes biztosítási intézkedés a határozat jogerőre emelkedésével nem veszti hatályát. [Art. 5. § (2)]

Az adózó képviselője

Úgy a magánszemélyek, mint a jogi személyek adóhatóság előtti képviselőt elláthatják 2015-től kezdődően **könyvvizsgálók** is. A jogszabály arról nem rendelkezik, hogy könyvvizsgáló fogalom alatt kit ért – tehát elégséges a könyvvizsgálói képesítés megléte, vagy a jogalkotó aktív kamarai tagsággal rendelkező könyvvizsgálót kíván meg.

Hiánypótló az a rendelkezés is, amely szerint az **egyéni vállalkozó** magánszemélyt az adóhatóság előtt képviselői jogosultságát igazoló **nagykorú alkalmazottja** is képviselheti. [Art. 7. § (1)–(2)]

A bejelentés szabályai

Alapítvány, egyesület esetében az új szabályok szerint 15 napon belül írásban be kell jelenteni az adóhatósághoz a bírósági nyilvántartási számot, a főtevékenységet és a ténylegesen végzett tevékenységet. Az adóhatóság a vállalkozásokhoz hasonlóan a számítógépes rendszeren keresztül értesíti az adószám megállapításáról az alapítvány, egyesület

let adatainak közlésével a nyilvántartásba vételt elrendelő bíróságot. A vállalkozások alapítási gyakorlatához hasonlóan az adóhatóság az adószám megállapításának megtagadásáról szóló jogerős határozat egy példányának megküldésével értesíti a bíróságot, valamint a körzeti központi jegyzőt. [Art. 17. § (2); (15)]

Az **áfatórvény szerint belföldön nem letelepedett**, illetve belföldön letelepedésre nem kötelezett, de a Közösség másik tagállamában letelepedett adóalany mentesül a bejelentkezési kötelezettség teljesítése alól abban az esetben, ha belföldön kizárólag az áfatórvény szerinti adóraktározási eljárás hatálya alatt álló terméket értékesít adómentesen a Közösség másik tagállamába, és az adómentesség érvényesítéséhez az **adóraktár üzemeltetőjét tartalmazza meg**, [Art. 20. § (4)]

Az áfa-kötelezettség bejelentése

Egy pontosító szabály szerint az áfa alanya az adóköteles tevékenysége megkezdésének bejelentésével egyidejűleg nyilatkozik arról, hogy az áfatórvény szerint meghatározott adóraktár üzemeltetőjeként jár el. [Áfa tv. 89/A §]

E nyilatkozat megváltoztatását a változtatást megelőző adóév utolsó napjáig kell bejelenteni. Ha az adózó az alanyi adómentességre, illetve a pénzforgalmi elszámolás választására jogosító értékhatárt az adóév közben túllépte, be kell jelenteni az adóhatóságnak.

Az élelmiszerértékesítést végző kezelőszemélyzet nélküli automata berendezések bejelentése

Az élelmiszerértékesítést kezelőszemélyzet nélkül végző **automata berendezést üzemeltető** adózó köteles a külön jogszabályban meghatározott adattartalommal az adóhatósághoz elektronikus úton bejelenteni

- az értékesítés megkezdését, legkésőbb az értékesítés megkezdését megelőző napon,
- az értékesítés megszüntetését, legkésőbb az azt megelőző napon,
- az értékesítésnek az adózó érdekkörén kívül eső okból bekövetkezett megszűnését, legkésőbb az értékesítés megszűnésének napján,
- haladéktalanul, a külön jogszabályban meghatározott adattartalommal bekövetkezett bármely változást.

A fentiek közül az **értékesítés megkezdésének bejelentési díja 30 ezer forint**. Ez egy ún. igazgatási szolgáltatási díj, amelyet a NAV meghatározott számlájára kell megfizetni. A NAV nyilvántartásba veszi a működtetett automata berendezést, és a bejelentés napján, annak alapján automata berendezésenként regisztrációs számot állapít meg, amelyről

elektronikus úton értesítést küld az adózónak. [Art. 22/D §; 24. § (17)]

Azok az adózók, akik 2015. január 1-jén élelmiszerértékesítést végző kezelőszemélyzet nélküli automata berendezést üzemeltetnek, a NAV-hoz 2015. március 31-ig kell a szükséges bejelentést megtenniük. [Art. 204. §]

A termékek közötti fuvarozásával kapcsolatos bejelentési kötelezettség

Az útdíjköteles gépjárművel végzett, közúti fuvarozással járó tevékenység kizárólag érvényes Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (a továbbiakban: EKAER) számmal folytatható. A fuvarozással járó tevékenység alá kell érteni

- az unió más tagállamából Magyarország területére irányuló termékbeszerzést vagy egyéb célú behozatalt,
- Magyarország területéről az unió más tagállamába irányuló termékértékesítést vagy egyéb célú kivitelt,
- belföldi forgalomban nem végfelhasználó részére történő első adóköteles termékértékesítést.

Az EKAER számot a NAV – elektronikus benyújtható kérelemre – adja ki [Art. 22/E §]. Az adózó az EKAER elektronikus felület eléréséhez az ügyfélkapun keresztül felhasználónevet és jelszót igényel. Az fuvarozó minden szállítmányról köteles adott adattartalmú jelentést küldeni az EKAER rendszeren keresztül, a NAV pedig az adatokat nyilvántartásba veszi az EKAER-ben. Az EKAER elektronikus felületen történő bejelentéshez szükséges felhasználónevet és jelszóval rendelkező személyek által teljesített valamennyi bejelentés az adózó nevében tett jognyilatkozatnak minősül. Ennek figyelembevételével szabad csak a felhasználói nevet és a jelszót kezelni!

Az ún. **kockázatos élelmiszerek** esetében akkor is kell jelentést küldeni, ha

- a terméket olyan gépjárművel fuvarozzák, amely nem útdíjköteles, és
- egy fuvarozás keretében ugyanazon címzett részére fuvarozott termékek tömege a 200 kg-ot (egyéb kockázatos termék esetén 500 kg) vagy
- az adó nélküli ellenértéke a 250 ezer forintot (egyéb kockázatos termék esetén 1 millió forintot) meghaladja.

A munkáltató adó-megállapítása

Rövidültek a munkáltatói adó-megállapítási határidők. 2015-től a munkáltató az adóalapot és az adót a magánszemély nyilatkozata alapján az adóévet követő év március 20-ig átadott igazolások figyelembevételével az adóévet követő év április 30-ig (eddig május 20-a volt) állapítja meg, és erről igazolást ad. A munkáltató az adó-megállapítást az adó-

évet követő év május 20-ig (eddig június 10-e volt) elektronikus úton továbbítja az adóhatósághoz. [Art. 27. § (4)]

Adóbevallás

Kiegészült a munkáltatói havi (08) adatszolgáltatás bizonyos személyeknek juttatott javadalmakkal.

Ez alapján kötelező adatot szolgáltatni a külföldi illetőségű magánszemélynek kifizetett jövedelem összegéről és az általános mértéktől eltérően levont, le nem vont adó, adóelőleg összegéről, az **unió más tagállamában illetőséggel rendelkező személy részére**

- vezető tisztségviselői jogviszonyával összefüggésben fizetett tiszteletdíj összegéről,
- életbiztosítási szerződés alapján történő biztosítói teljesítésről,
- ingatlan birtoklásának, használatának átengedéséből és hasznainak szedéséből, az ingatlan feletti rendelkezési jog gyakorlásából származó jövedelemmel (így különösen az ingatlan értékesítéséből, bérbeadásából, haszonbérbeadásából, az ingatlanra vonatkozó vagyoni értékű jog ellenérték fejében történő alapításából, az arról való lemondásból, illetve a joggyakorlás átengedéséből származó jövedelemmel) összefüggésben kifizetett bevétel (jövedelem) összegéről. [Art. 31. § (2) 25.]

Egy évvel ezelőtt jött be a szabály, miszerint az áfa alanya termékbeszerzés, szolgáltatás-igénybevétel esetén azon számlákról, amelyekben az áthárított áfa összege a 2 millió forintot eléri vagy meghaladja, számlánként nyilatkozni köteles arról az adó-megállapítási időszakról teljesítendő áfa-bevallásban, amelyben az ügylet teljesítését vagy az előleg megfizetését tanúsító számla alapján adólevonási jogot gyakorol.

2015. január 1-jétől kezdődően a 2 millió forint lecsökkent 1 millió forintra. Minden ezzel kapcsolatos egyéb – tehát nem az értéket érintő – szabály változatlanul él tovább. [Art. 31/B §]

Az adóbevallás kijavítása

A jogalkotó 2015. január 1-jétől **hatályon kívül helyezte az Art. 34/A §-t**, amely lehetőséget biztosított az adózók számára azoknak a választási lehetőségét biztosító döntéseiknek a módosítására, amelyben, illetve amennyiben a módosítás az adó, adóalap, költségvetési támogatás összegét – a beadott bevallását figyelembe véve – nem érintette. Számos esetben e kedvező lehetőségre hivatkozva lehetett a bérbeadás nem megfelelő áfa-kezeléséből eredő következményeket korrigálni.

A mezőgazdaság számvitele

(2. rész)

Mezőgazdasági szakterülettel foglalkozó cikksorozatunk első részében elkezdjük számba venni a számviteli sajátosságokat – most folytatjuk a sort az önköltség-számítással, a támogatásokkal, a leltározással és a beszámolókészítéssel.

Önköltség-számítás

A szabályzatok között az **önköltség-számítási szabályzatnak** kimagasló szerepe van – az első részben említett 6-os és 7-es számlaosztály használatával összhangban is –, mert az egymásra épülő termelési folyamatok elszámolásának jelentős eredménykihatása van. Példaként a megtermelt takarmány önköltségével járul hozzá az állatok önköltségéhez. Helytelen az az eljárás, amelyben az egymásra épülő folyamatokban nem a tényleges önköltséget számolják el, mert akkor a vertikum későbbi készlete alul- vagy túlértékeltté válik.

Nincs központi utasítás az önköltségszabályzat összeállításának módjára, az alkalmazandó eljárásokra. Ezért az ellenőrzés is csak az adott vállalkozás saját szabályozása alapján tudja meghatározni az eredménylevezetés, illetve a mérlegadatok helyességét. Így a helytelen (szakszerűtlen) önköltség-számítás vagy az önköltség-számítás hiánya jelentős adókockázatot is hordoz.

Ismét csak a specialitásokra való figyelemfelhívás szándékával jelzem, hogy gyakran találkozom a **szokásjogon alapuló elszámolásokkal**. Az állattenyésztésnél meg kell különböztetni a hízó- vagy növendék állatokat. (A tenyészállat egy más kategória, hiszen az a befektetett eszközök között szerepel, ahogy az az Sztv. fenti idézetéből is látható.) Minden hízó- és növendék állatra ki kell számolni, mennyibe kerül 1 kg tömeggyarapodás. Ezt folyamatosan nyomon kell követni a megszületéstől a hasznosításig (ameddig él, ameddig végtermékké nem válik); így állapítható meg, hogy addig mennyi költség merült fel az adott állattal kapcsolatban. Az év végi elszámolásnak az élőtömeg-önköltség az alapja. (Ez a fogalom egyébként nincs benne az Sztv.-ben.) A fentebb említett speciális, szokásjogon alapuló elszámolásokra példa: 1 kg született borjú 8 liter tej önköltségével lesz egyenlő. Láthatjuk, hogy előzetes ismeretek nélkül egy ilyen esetet igen nehéz kalkulálni és/vagy könyvelni.

Az önköltség-számításhoz számos olyan **speciális fogalom** is társul, amit ha a könyvelő tartalmában ért is, a pontos jellemzőket csak a vállalkozással együtt tudja optimálisan kezelni. Ilyen

például a szaporulat, a tömeggyarapodás vagy a teljesítmények elszámolásánál a normahektár, tonna/km.

Az **általános költségek** elszámolása is sajátossággal bír:

- Üzemi általános költségként a mezőgazdaságban a főágazati ágazati költséget értjük. Míg az iparban meg kell osztani, hogy abból mennyi a közvetlen, s mennyi a közvetett költség, a mezőgazdaságban ezt nem kell megtenni, mert teljes egészében az önköltség részét képezi.
- A vállalati általános költségek a mezőgazdaságban a gazdasági általános költségek, s ezeket – hasonlóan az iparhoz – nem szabad az önköltség részeként figyelembe venni.

Támogatások

A támogatások rendszere igen bonyolult, sőt talán nem még azt is állíthatjuk, hogy sok területen túlszabályozott. Sokféle támogatási forma létezik, éppen ezért – egy könyvelés átvételénél – olyan támogatásnak az utóhatásával is találkozhatunk a könyvelésben, amelyek jóval korábban preferált célt szolgáltak, de a kezelési idejük még nem futott ki. Könyvelőként egy cég átvételénél célszerű visszakérdezni az eredeti gazdasági eseményre, mert csak a valós gazdasági esemény ismeretében lehet a későbbiekben a helyes számviteli eljárást alkalmazni:

- A támogatások egy jelentős részét (ami nem a tárgyi eszköz beszerzéséhez tartozik) **egyéb bevételekre** kell könyvelni, mivel azt a **működési költségek ellentételezésére** kapja a vállalkozás. Erre példa a földhasználati támogatás.
- A tárgyi eszközökhöz kapcsolódó, fejlesztési célú támogatások számviteli kezelésére kétféle megoldás létezik. Ennek az elszámolása attól függ, hogy arra vonatkozóan jogszabályban van-e iránymutatás. Sokszor a támogatási szerződésben is találunk erre vonatkozóan utalást. (Éppen ezért fontos, hogy a könyvelő az összes mögöttes dokumentum tartalmát ismerje meg az adott támogatás könyvelését megelőzően.)
– Az agráriumban adott fejlesztési célú támogatásokat sok esetben a **tőketartalékokra** kell könyvelni.

Az Sztv. 38. § (2) bekezdés d) pontja előírja a tőketartalékból a **lekötött tartalék képzését** az adott üzleti év mérlegfordulónapján. Ennek oka és célja, hogy vissza kellene fizetnie a vállalkozásnak a teljes támogatást vagy annak egy részét, ha a támogatási feltételeket nem teljesítené. Amennyiben a támogatásban megfogalmazottakat a vállalkozás nem tartja be, és a támogatást vissza kell fizetni, akkor a lekötött tartalékban lévő támogatást vissza kell vezetni a tőketartalékba, majd a visszafizetett támogatás összegével a tőketartalékot kell csökkenteni.

Ha a támogatott időszak végén a támogatás visszavezetésre kerül a tőketartalékba, a támogatás a vállalkozás saját tőkéjének szabad részévé válik, s így az általános szabályok szerint felhasználhatóvá válik. Ennek megfelelően be lehet vonni a felszabaduló tőketartalékokat a negatív eredménytartalék, azaz a korábbi veszteségek ellentételezésére. A tőketartalékból jegyzett tőkét is lehet emelni. Van lehetőség továbbá a kivonásra is, de csak akkor, ha a tulajdonos jegyzett tőkét szállít le tőkekivonással. Az viszont fontos, hogy a tőketartalékba helyezett támogatásból sosem lehet bevétel, függetlenül attól, hogy a támogatott eszköz költségei, ráfordításai az adózás előtti eredményben jelennek meg, s így akár veszteséget is eredményezhetnek.

- A mezőgazdasági területen jellemző fejlesztési támogatási elszámolási mód szerint **rendkívüli bevétel**, amelyet – az általános módon és szabályok szerint – **el kell határolni halasztott bevételre**. Az általános szabályokhoz viszonyítva további specialitásokat rejt a támogatott eszköz sajátossága. Például egy folyamatosan növekvő értéket képviselő ültetvénynél a bruttó érték után kell elszámolni az értékcsökkenést, függetlenül attól, mekkora mértékben kapta a cég a támogatást az adott ültetvénytelepítésre.

Leltározás

A mezőgazdasággal kapcsolatos eszközöknél a **mennyiségileltár-felvétel** szintén az Sztv. és a leltározási szabályzat alapján történik. A leltározási bizonylatokra nincs formanyomtatvány, de célszerű kialakítani saját formákat. Ezeket is szigorú számadás alá kell vonni. A bizonylatok az egyéb ágazatok, egyéb gazdálkodók bizonylataival megegyezők:

- leltározási szabályzat,
- leltárfelvételi ív,
- kiértékelések,
- utasítások, jegyzőkönyvek stb.

Az Sztv. szerint legalább 3 évente mennyiségi felvételen alapuló leltárfelvételt kell készíteni. A mezőgazdaságra is igaz ez a szabály, de e terület speciális jellege miatt mindenképpen évente fel kell venni a leltárt. Sőt a természetes folyamatokhoz való igazodás miatt év közben is célszerű leltározni.

Lehet reprezentatív mennyiségi felvétel, de ennek a szabályait körültekintően kell meghatározni, hogy kellően tükrözze a teljes eszközt.

A mennyiségileltár-adatok **kiértékelésénél** az Sztv. alapján kell eljárni. A saját teljesítmények értékének meghatározásánál a leltárérték nagyban függ az önköltségszámítás módjától, annak reális voltától.

Vannak olyan fogalmak, amelyek a mezőgazdaságban használatosak. Némi fogalom az ipari termelésből is ismert, de az agráriumban sajátossággal rendelkezik. Ízelítőül s természetesen a teljesség igénye nélkül felsorolok néhány leltározáshoz kapcsolódó sajátoságot:

- Normalizált hiány (=káló) kiszámításának alapját az határozza meg, mihez hasonlítunk. (A száradás következtében más-más arány lehetséges, ezért a kálót havi szinten érdemes szabályozni.)
- Terményeknél a különböző tárolási módok különböző mértékű veszteségeket eredményezhetnek. Ebből látszik, hogy nagyon fontos a belső szabályozás (pl. a leltározási szabályzat mellékletét kellene, hogy képezze a káló mértéke). Ez fontos az eredmény helyes meghatározásához, de a tulajdonosi érdek védelme érdekében is.
- Tömeglevonás mértéke az állatoknál (=súlyapadó) – etetés után kell az állatokat lemérni, s ezekkel az előre meghatározott értékekkel kell korrigálni a leltárnál. (De az értékesítéseknél is így korrigálják a súlyt.)
- Termények, termékek térfogattömege (=1 m³ fajsúlya).
- Szálas takarmányok boglyában vagy kazalban.
- Főtermék-melléktermék aránya (szem és szalma aránya 1:1, tehát a szem és a szalma súlya megközelítőleg megegyező).
- Alomszükséglet – állattípusonként változik.

A lényeg, hogy szabályozni kell a **gyakorlati-tapasztalati tények alapján** a számviteli politikában, illetve a leltározási szabályzatban, mert erre vonatkozóan nincs (nem is lehet) központi előírást.

Van lehetőség **leltárhiány-kompenzálásra** a közelítőleg azonos egységárú termékeknél, az egymással helyettesíthető termékek esetén és az azonos mennyiségi egységben nyilvántartott termékeknél. Az állatoknál viszont nem lehetséges a kompenzálás, mert például a malacot nem lehet a kecskével összehasonlítani.

A **befejezetlen és félkész** termékek leltározása is speciális:

- Az állattenyésztésben nem szokás befejezetlen termelést számolni (kivétel keltetőben lévő tojás). A vemhes állatnál az újszülött állatot csak akkor veszik figyelembe, amikor megszületett.
- A termőföldekkel kapcsolatosan a mezei leltár tekinthető a befejezetlen és félkész termelés számbavételének.

Ahol van föld, ott kell, hogy legyen ún. **mezei leltár**. A mezei leltár tulajdonképpen a befejezetlen termelés értéke, azaz a következő évekre vonatkozó ráfordítások értéke, amely költségek elméletileg a következő gazdasági évben fognak realizálódni, hiszen ezeket a munkálatokat a következő év tevékenysége és eredménye érdekében csinálják; például az őszi mélyszántást, a trágyázást, az elmunkálást. Az ezekhez kapcsolódó felmerült valós költségeket év végén összesíteni kell. A mezei leltárt alá kell támasztani olyan listával, amelyből megállapítható, mely költségelemekből állt össze. A következő év elején a mezei leltárban lévő tételeket, összegeket szét kell osztani azokra az ágazatokra, területekre, amelyekre valójában vonatkoznak. Ezáltal biztosítható, hogy a költségek a valós nagyságban és helyükön merüljenek fel. A mezei leltár szétosztásának arányai a „számviteli becslés” kategóriájába tartoznak, amely meghatározása nem lehet „csak” a könyvelő feladata.

Készleteknél van lehetőség leértékelésre. A csökkentett értékkel kell a leltárba a tárgyakat felvenni, amennyiben azok piaci értéke kisebb, mint a könyv szerinti értéke. Ezt az óvatosság számviteli elve indokolja.

Beszámolóképzítés

Az Sztv. nem ír elő különbséget a mezőgazdasági vállalkozások számára; az év végi zárlat az **Sztv. alapján** történik. A beszámolóforma is általános.

A fentiekből azonban látszik, hogy számos beszámolóban szereplő tételnek igen speciális tartalma van. Éppen ezért fontos a **beszámolóképzítési munkálatok** között az önköltségszámítást és a költségek felosztását, a költségstruktúrát – a szokásostól is jobban – átnézni és **ellenőrizni**. Ennek módszere:

- költségnemek alapján történő elszámolás egyeztetése (5-ös számlaosztály – STKÁV-val korrigálni kell);
- értékesítés költségeinek az egyeztetése (81–85-ös számlaszámok – STKÁV-val korrigálni kell);
- költséghely és költségviselő egyeztetése (6–7-es számlaosztály).

(Ezt az ellenőrzést semmi sem írja elő, de a rendszer bonyolultsága miatt mindenképpen fokozott ellenőrzést célszerű végrehajtani.)

A **kiegészítő mellékletben** azonban mindenképpen célszerű bemutatni a vállalkozás sajátosságait. Ennek keretében ajánlott az alábbiak részletezése:

- tevékenységek, illetve azok jellemzőinek rövid bemutatása;
- az eredménykategóriák megbontása főágazatok szerint (legalább a tárgyévi adatok);
- természetes mutatószámok alapján a rendelkezésre álló erőforrások (termőföld aranykorona értéke);
- alkalmazott értékelési és önköltségszámítási módszer sajátosságai.

Az agráriumban célszerű lehet a naptári évtől eltérő beszámolási időszakot is választani, mert a termelési folyamatokhoz igazodó beszámolási időszak reálisabb képet mutathat a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzet alakulásáról. Az eltérő üzleti év választására az Sztv. is lehetőséget biztosít, ahol célszerű, érdemes megfontolni e döntést.

Összefoglalva, az agráriumban működő vállalkozások könyvelése sok tekintetben speciális ismereteket, szakmai tudást igényel. Olyan könyvelőnek, aki még nem rendelkezik ilyen szakmai tudással, nagyon kockázatos terület – de szakmailag mindenképpen nagyon szép feladat és komoly kihívás.

Végezetül még egy fontos gondolat. A vállalkozások szemében a könyvelő sokszor a „felesleges rossz”. Gyakran mondják az ügyfelek a könyvelőre: „folyton kérdez, csak okoskodik, nem is ért semmihez, csak a billentyűket nyomkodja”. Ez a mezőgazdasági vállalkozásoknál is lehet így, ezért az is lehet egy kihívás a könyvelőnek, hogy elfogadtassa: **sok területen együtt kell működni az üzemgazdással:**

- termelési szakemberek szakértelmét igénybe kell venni,
- a saját adottságokra való adaptálás nagyon fontos,
- az üzemgazdászokat is be kell vonni az alkalmazott számviteli módszerek, becslési eljárások kiválasztásába.

Bár sokszor hessegetik el a könyvelőt, „az időjárás”, s egyéb indokokkal, ennek ellenére sem szabad megfeledkezni arról a fontos kérdéstről, hogy **kié a beszámolóért való felelősség**.

BONÁCZ ZSOLT ROVATA

Az áfatörvény 2015. évi változásairól

A Magyar Közlöny 161. számában 2014. november 26-án jelent meg a 2014. évi LXXIV. törvény, amely az egyes adótörvényeket módosította. Cikkünkben az áfatörvény jövő évi változásait tekintjük át. Amennyiben külön nem jelezzük, az alábbiakban részletezett változások 2015. január 1-jétől lépnek hatályba.

Az időszaki elszámolás szabályozása

A jelenleg hatályban lévő szabályozás e körbe olyan ügyleteket sorol, amelyeknél a felek részletfizetésben vagy határozott időre szóló elszámolásban állapodtak meg. A módosítás következtében az áfatörvény pontosabban körülírja a szabályozással érintett ügyletkört, de ez tartalmi változást nem jelent, azaz a jövőben is ugyanazon ügyletek lesznek az időszaki elszámolásra vonatkozó szabályok alá sorolhatóak, mint eddig. Az „új” meghatározás szerint e körbe azok az ügyletek tartoznak, amelyeknél a felek időszakonkénti elszámolásban vagy fizetésben állapodnak meg, vagy a szolgáltatásnyújtás ellenértékét meghatározott időszakra állapítják. E fogalmi meghatározás alapján döntendő el 2015. július 1-jétől a könyvviteli, könyvvizsgálati, adótanácsadói szolgáltatás, 2016. január 1-jétől minden más szolgáltatás és minden termékértékesítés esetében, hogy a felek közötti ügyletben időszaki elszámolás valósult-e meg.

A teljesítés időpontját is a jelenlegi szabályozástól eltérően kell a jövőben meghatározni. Alapesetben a teljesítés időpontja az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napja. Ettől eltérően a teljesítés időpontja

- a számla vagy a nyugta kibocsátásának időpontja, ha az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakra vonatkozó ellenérték megtérítésének esedékessége és a számla vagy a nyugta kibocsátása az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját megelőzi,
- az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakra vonatkozó ellenérték megtérítésének esedékessége, de legfeljebb az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját követő 30. nap, amennyiben az ellenérték megtérítésének esedékessége az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak utolsó napját követő időpontra esik.

A teljesítés időpontjának meghatározására vonatkozó új szabályozás szakasosan lép hatályba.

Az új szabály „első körben” a könyvviteli, könyvvizsgálati, adótanácsadói szolgáltatás esetében lesz alkalmazandó. Az új szabály azon elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakok esetében irányadó, amelyeknél az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak első napja és a fizetés esedékessége 2015. június 30-át követő időpont. A jelenleg hatályos szabályok szerint kell eljárni olyan elszámolási időszakok esetében, amelyeknél az elszámolási időszak első napja és/vagy az elszámolási időszakra vonatkozó ellenérték megfizetésének esedékessége 2015. július 1-jét megelőző időpont.

Az új szabály „második körben” minden más szolgáltatás és termékértékesítések esetében lesz alkalmazandó. Az új szabályt azon elszámolással vagy fizetéssel érintett időszakok esetében irányadó, amelyeknél az elszámolással vagy fizetéssel érintett időszak első napja és a fizetés esedékessége 2015. december 31-ét követő időpont. A jelenleg hatályos szabályok szerint kell eljárni olyan elszámolási időszakok esetében, amelyeknél az elszámolási időszak első napja és/vagy az elszámolási időszakra vonatkozó ellenérték megfizetésének esedékessége 2016. január 1-jét megelőző időpont.

A jogalkotó az új szabályok megalkotásánál vélhetően szem előtt tartotta azt a célt, hogy időszaki elszámolás esetén lehetőleg előlegfizetés ne történessen. Azonban az új szabály alkalmazása esetén is sor kerülhet a szolgáltatás igénybevevője és a termék vevője részéről előleg fizetésére, ha a teljesítés időpontjának a számla vagy a nyugta kibocsátásának időpontját kell tekinteni. A kapott előlegről külön számlát kell kibocsátani. Az adóhatóság jogértelmezése szerint 100%-os mértékű előlegfizetés esetén nem kötelező vég számlát kibocsátani, ha az előlegszámlán az ügylet áfatörvény szerinti teljesítési időpontja feltüntetésre került, és a teljesítés időpontja ismertnek tekinthető. Az utóbbi követelmény időszaki elszámolásnál nyilvánvalóan teljesül, mivel az új szabály is önkényesen határozza meg

a teljesítés időpontját, függetlenül a tényleges teljesítés időpontjától.

Távrolról nyújtható szolgáltatások adózása

Az áfatörvény konkrétan meghatározza, hogy mely szolgáltatások minősülnek telekommunikációs szolgáltatásoknak [Áfa tv. 259. § 23. pont], rádiós és audiovizuális szolgáltatásoknak [Áfa tv. 259. § 17. pont] és elektronikus úton nyújtott szolgáltatásoknak. [Áfa tv. 45/A § (2)]

A kapcsolattartás módja alapján a nyújtott szolgáltatás nem minősíthető elektronikus úton nyújtott szolgáltatásnak. Ebből következően a minősítés alapját nem képezheti az a körülmény, hogy szolgáltatás nyújtója és igénybevevője között globális információs hálózaton keresztül történik a kapcsolat felvétele és tartása (ideértve az ajánlat tételét és elfogadását is). Ha ezeket a szolgáltatásokat nem adóalanyok nyújtják, a teljesítés helye az igénybevevő gazdasági letelepedése, feltéve, hogy a teljesítés időpontja 2014. december 31-ét követi.

Amennyiben a 2014. december 31-én követő teljesítéshez kapcsolódóan fizetett előleg jóváírásának, kézhezvételének időpontja 2015. január 1. napját megelőző napra esik, az előlegnél a 2014. december 31-ig hatályos szabályok alapján kell a teljesítés helyét meghatározni, s ennek alapján a fizetendő adót megállapítani. Az előleg áfa nélküli összegét meghaladó ellenértékrész után a fizetendő adót a 2015. január 1-jétől hatályos – teljesítés helyére vonatkozó – szabályok alapján kell meghatározni.

A szabályozás változása következtében, ha az említett szolgáltatást belföldön letelepedett nem adóalany részére nyújtják, a teljesítés helye belföld, így a szolgáltatás nyújtója az igénybevevő részére 27% áfat köteles felszámítani.

Mivel az igénybevevő nem adóalany, a fordított adózás alkalmazása nem jöhet szóba, ezért a szolgáltatás nyújtója belföldi gazdasági letelepedés (székhely és/vagy állandó telephely) hiányában is adófizetésre kötelezett.

Amennyiben a szolgáltatás nyújtója nem rendelkezik belföldön gazdasági letelepedéssel, két választása van: bejelentkezik a magyar adóhatóságnál adóalanyként, vagy az őt terhelő adófizetési és bevallási kötelezettségét más tagállamban nyilvánuntartásba vett adóalanyként teljesíti.

Belföldi adóalany a más tagállam(ok)ban teljesített szolgáltatásainak adóalapját és az azt terhelő adót a magyar adóhatóságnál vallhatja be, ha a teljesítés helye szerinti tagállamban nincs állandó telephelye. Az eljárási

szabályokat az Art. 10. számú melléklete tartalmazza.

Portfólió-kezelési szolgáltatás adózása

Biztosítástechnikai tartalékok fedezetét jelentő eszközök portfólió-kezelése adómentes (a befektetési alap és a kockázatitőke-alap kezelése, valamint a magánnyugdíjpénztár, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár és a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény részére végzett portfóliókezelés továbbra is adómentes marad). Az Áfa tv. 86. § (1) bekezdés d), f) pontjában említett tevékenységek közé sorolható portfóliókezelési szolgáltatást 27%-os adó terheli (2014-ig mentes az adó alól).

Új speciális adómentességi jogcím

Az Áfa tv. 86. § (1) bekezdés m) pontja szerint mentes az adó alól a védelem terén alapvető biztonsági érdekét érintő, kifejezetten katonai, rendvédelmi, rendészeti célokra szánt termék vagy szolgáltatás központi költségvetési szerv részére nemzetközi megállapodáson alapuló értékesítése, és a magyar állam vagy a képviselőjében eljáró központi költségvetési szerv részére nemzetközi megállapodáson alapuló térítésmentes átadása.

5%-os adómérték alá tartozó termékek körének bővülése

Az Áfa tv. 3. számú melléklet I. része kibővült a 25–48. pontokkal. E pontokban említett termékek értékesítését 5% áfa terheli, feltéve, hogy a teljesítés időpontja 2014. december 31-ét követi. Amennyiben a 2014. december 31-én követő teljesítéshez kapcsolódóan fizetett előleg jóváírásának, kézhezvételének időpontja 2015. január 1. napját megelőző napra esik, akkor az előlegben foglalt adó 21,26%, az 5% áfa a (teljes) adóalapnak az előleg adót nem tartalmazó összegével csökkentett része után érvényesíthető.

Fordított adózás hatálya alá tartozó ügyletkör bővülése

Munkaerő kölcsönzése, kirendelése, illetőleg személyzet rendelkezésre bocsátása mindenképpen fordított adózás hatálya alá tartozik, függetlenül attól, hogy milyen ügylethez kapcsolódik, feltéve, hogy a teljesítési időpontja 2015. január 1. napjára vagy azt követő időpontra esik. Az Áfa tv. 6/B számú mellékletében megjelölt termékek esetében is a fordított adózást kell alkalmazni, ha a teljesítési időpontja 2015. január 1. napjára vagy azt követő időpontra esik. Az eladót és a vevőt az Art. 31/A §-ában foglaltak szerint adatszolgáltatási kötelezettség is terheli.

Amennyiben a 2014. december 31-ét követő teljesítéshez kapcsolódóan fizetett előleg jóváírásának, kézhezvételének időpontja 2015. január 1-jét megelőző napra esik, az előleg után fizetendő adót az ügyletet saját nevében teljesítő adóalany fizeti, a termék vevőjénél, a szolgáltatás igénybevevőjénél adófizetési kötelezettség az adóalapnak az előleg adót nem tartalmazó összegével csökkentett része után áll fenn.

Az egyenes adózás szabályait kell alkalmazni, ha ugyan a teljesítés időpontja 2015. január 1. napjára esik, vagy azt követi, de a vevőnek (Áfa tv. 6/B számú mellékletben említett termékek), az igénybevevőnek (munkaerő-kölcsönzés, -kirendelés, személyzet rendelkezésre bocsátás) az Áfa tv. 60. § (1)–(3) bekezdése szerint a fizetendő adót 2015. január 1-jét megelőzően kellene megállapítania.

Ezt a szabályt szemlélteti a következő példa:

„A” Kft. az Áfa tv. 6/B számú mellékletében említett terméket értékesít „B” Kft.-nek. A felek megállapodása szerint a leszállított termékek ellenértékét havonta állapítják meg, az esedékesség a tárgyhónapot követő második hónap 15. napja. A 2014. novemberi elszámolási időszakra megállapított ellenérték tekintetében a teljesítés időpontja (esedékesség) 2015. január 15-e. Azonban „A” Kft. nem jogosult automatikusan fordított adózással számlázni az ellenértéket, mivel mérlegelnie kell, hogy az általa kiállítandó számla kézhezvételére „B” Kft. részéről 2015. január 1-je előtt sor kerül-e. Ha ez vélelmezhető, akkor „A” Kft. áfásan köteles a számlát kiállítani, mivel 2015. január 1-je előtt a fordított adózás szabályai még nem hatályosak. Amennyiben ez a vélelem megvalósul (pl. a számlát „B” Kft. 2014. december 18-án átvette), akkor az áfásan kiállított számla korrigálására nincs szükség.

Lakóingatlan-értékesítés adókötelessé tételének visszavonása

2015. február 28-ig az adóhatósághoz benyújtott bejelentés útján a lakóingatlan értékesítésére is vonatkozóan választott adókötelessé tételt vissza lehet vonni, függetlenül attól, hogy az 5 év még nem telt el. Azonban e döntés meghozatalát megelőzően mindenképpen meg kell vizsgálni azt is, hogy az adókötelessé tétel visszavonása milyen következményekkel jár.

Az Áfa tv. 11. § (2) bekezdés c) pontja szerint termékértékesítés valósul meg, ha tárgyi eszköznek nem minősülő termék adólevonásra nem jogosító tevékenység folytatásához kerül felhasználásra, feltéve, hogy a ter-

mék megszerzéséhez vagy a 11. § (2) bekezdés b) pont szerinti felhasználásához kapcsolódóan az adóalanyt egészben vagy részben adólevonási jog illette meg.

Tegyük fel, hogy az adózó lakóingatlant szerzett be 2015 előtt **továbbértékesítési céllal**, amelynek során a fordított adózás alapján adófizetési kötelezettség terhelt. A fizetendő adót levonásba helyezte, mivel ingatlanértékesítését (lakó- és nem lakóingatlant egyaránt) adókötelessé tette. Amennyiben az adózó él ezzel a lehetőséggel, s az adólevonási joggal érintett lakóingatlant 2015-ben értékesíti, akkor az Áfa tv. 11. § (2) bekezdés c) pontja alapján adóköteles termékértékesítés valósul meg. Az adózó a túlnyomórészt bérbeadási célra hasznosított lakóingatlan megszerzését terhelő adót levonásba helyezheti, feltéve, hogy a bérbeadást adókötelessé tette [Áfa tv. 125. § (2) d)]. Az Áfa tv. 136. § (1) bekezdése szerint abban az esetben, ha az adóalany a tárgyi eszközt a figyelési időszakon – a 135. § (1) bekezdésében meghatározott időtartamon – belül értékesíti, a teljesítés hónapjára és a hátralevő hónapokra együttesen időarányosan jutó előzetesen felszámított adó összegét

- véglegesen levonhatja, ha a tárgyi eszköz értékesítése adólevonásra egyébként jogosítaná;
- véglegesen nem vonhatja le, ha a tárgyi eszköz értékesítése adólevonásra egyébként nem jogosítaná.

Tegyük fel, hogy az adózó lakóingatlant szerzett be 2015 előtt túlnyomórészt **bérbeadási céllal**, a bérbeadást az adókötelessé tétel folytán adófizetési kötelezettség terhelt. A megszerzést terhelő adót levonásba helyezte, mivel ingatlan-bérbeadási tevékenységet adókötelessé tette. Amennyiben az adózó él ezzel a lehetőséggel, s adólevonási joggal érintett, a korábban adókötelesen bérbe adott lakóingatlant a figyelési időszakon belül (2015-ben) értékesíti, akkor az Áfa tv. 136. § (1) bekezdés b) pontja alapján a korábban levonható adó arányos részét köteles fizetendő adóként elszámolni.

Adólevonásra vonatkozó szabályok változása

A motorbenzint (vtsz. 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49, 2710 11 59) terhelő előzetesen felszámított adó levonható, ha egészben vagy túlnyomórésztben úgy használják fel, hasznosítják, hogy az közvetlen anyagjellegű ráfordításként más termékértékesítés adóalapjába épül be. E rendelkezés az áfatörvény módosításáról rendelkező törvény kihirdetésének napját követő napon lép hatályba. Ha az adóhatóság az adóalany adószámát annak felfüggesztése nélkül

törli, akkor az adóalany adólevonási joga az adószám törlését elrendelő határozat jogerőre emelkedésének napjával elenyészik. Ilyen értelmű rendelkezést az áfatörvény 2014. december 31-ig nem tartalmazott. Amennyiben a használt ingóság, műalkotás, gyűjteménydarab vagy régiség értékesítésére a különbözet szerinti adózás szabályai irányadóak, akkor az adólevonási jog tilalma kifejezetten a beszerzésre vonatkozhat.

A bevallás gyakoriságának változása

Tevékenységet jogelőd nélkül kezdő adózó a kezdés évében és az azt követő évben havi áfa-bevallás benyújtására kötelezett.

Átalakulás esetén a jogutód a jogelőd bevallási gyakoriságát, több jogelőd esetén pedig a gyakoribb bevallási gyakoriságot veszi át.

Az adózó éves adóbevallás benyújtására kötelezett, ha az alábbi két feltétel egyidejűleg fennáll, feltéve, hogy nem rendelkezik közösségi adószám-

mal (ez a feltétel 2015-ben sem változik):

- a tárgyévet megelőző második évben az elszámolandó adójának éves szinten összesített – vagy annak időarányosan éves szintre átszámított – összege előjelétől függetlenül nem érte el a 250 ezer forintot (jelenleg hatályos szabály); és
- a tárgyévet megelőző évben a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás adó nélküli éves szinten összesített összege nem haladta meg az 50 millió forintot (új feltétel).

Az összesítő nyilatkozat gyakoriságának változása

Az általános rendező elv szerint az áfa-bevallás és az összesítő nyilatkozat gyakorisága megegyezik. Amennyiben a Közösségen belüli termékbeszerzés áfa nélküli értéke a tárgynegyedévre vonatkozóan meghaladja az 50 ezer eurónak megfelelő pénzüsszeget (az átváltás során az Áfa tv. 256. §-ában meghatározott árfolyamot kell alkalmazni), akkor

negyedéves gyakoriságról havi gyakoriságra kell áttérni.

Az adatszolgáltatási kötelezettség értékhatárának változása

Az áfa-bevallás keretében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettség szempontjából irányadó értékhatár **2 millió forintról 1 millió forintra csökkent.**

Az értékhatár-csökkentés folytán a termék értékesítőjének, a szolgáltatás nyújtójának fel kell tüntetnie a termék vevőjének, a szolgáltatás igénybevevőjének adószámát, ha a számlában áthárított adó összege elérte vagy meghaladta az 1 millió forintot. Az adózónak jogában áll az értékhatár alatti számlákról is adatot szolgáltatni, feltéve, hogy minden értékhatár alatti számlát szerepelteti adatszolgáltatásában. Erre akkor van lehetősége, ha üzleti partnerének adószámát ismeri, azonban az általa kiállított – értékhatár alatti – számlákon a címzett adószámát nem kell feltüntetnie.

Bonác Zsolt

GOTTGEISL RITA ROVATA

Egyes meghatározott juttatások – változások 2015-re

A Parlament elfogadta a 2015. évre szóló adóváltozásokat. Ennek egyik jelentős tétele, az egyes meghatározott juttatások tartalmának változása. A béren kívüli juttatások kerete szűkült, és a megváltozott keretek túllépése esetén a béren kívüli juttatásból magasabb adóterhű egyes meghatározott juttatás lesz.

Egyes meghatározott juttatásnak minősül a béren kívüli juttatás, ha

1. bár megfelel a juttatás feltételeinek, a törvényben meghatározott, típusonként megadott, egyedi értékhatárokat meghaladja,
2. a juttatások egyedileg meghatározott értékhatárait nem haladja meg, de az adóévben a 200 000 Ft keretösszeget igen, ide nem értve a SZÉP Kártyára történő juttatást,
3. a juttatások egyedileg meghatározott értékhatárait nem haladja meg, de a SZÉP Kártyára történő befizetéssel együtt, az ún. rekreációs keretösszeget, azaz az adóévben a 450 000 Ft értéket meghaladja.

A két előbbi keretösszeget teljes évi munkavállalás során lehet kitölteni. Amennyiben a munkavállaló jogviszonya év közben szűnik meg, akkor mind a két keretösszeget arányosítani kell, a munkaviszony napjainak arányában.

Az arányosítást 2014-ben is el kell végezni, és az értékhatár túllépése miatti eho-kötelezettséget az adóévet követő

év május hónapjának (2015. május) kötelezettségeként kell bevallani és befizetni. [Eho tv. 3. § (6)]

Ez utóbbi jogszabályhely hatályon kívül került 2015. január 1-jétől. Ez azt jelenti, hogy értékhatár-túllépés esetén is a túllépés hónapjának kötelezettségeként kell megfizetni az eho-kötelezettség különbözetét, a 27%-ot, levonva belőle a már elszámolt 14%-ot, azaz pontosan a 13%-ot a juttatás értékének 1,19-szeresére számolva.

Amennyiben a munkavállaló halála miatt szűnik meg év közben a munkaviszony, az arányosítást nem kell elvégezni. Ebben az esetben a munkaviszony hosszától függetlenül az éves értékhatárig jár minden juttatás a munkavállalónak.

Az egyes meghatározott juttatások a kifizetőt terhelő **16%-os szja és 27%-os eho** megfizetése mellett adhatók. Az adó és a hozzájárulás alapja a jövedelem 1,19-szerese. Az értékhatár-túllépést mind a két határ esetén külön kell vizsgálni.

Elkerülhető az értékhatár-túllépés problémája, ha az egyes keretösszegeket hónapra lebontva biztosítjuk a dolgozóknak. Így ha a SZÉP Kártyán kívüli juttatásokat havi 16 666 Ft értékig adjuk, akkor a dolgozó kilépése esetén csak az adott hónap munkanapjai miatt lesz szükség arányosításra. Ha a SZÉP Kártyára adható teljes összeget szeretnénk kimeríteni, a 16 666 Ft felett, akkor abból havonta 20 833 Ft értéket lehet adni.

Egyes juttatáselemeknél rögzített a választható érték, így előfordulhat, hogy minimális lehetőség kihasználatlan marad.

Bemutatjuk példával a keretösszeg miatt keletkező különbözetet (*lásd a táblázatot*).

Láthatjuk, hogy járulékkülönbözet 1725 Ft havonta, ami éves szinten 20 700 Ft a példában megadott adatok mellett.

A 200 000 Ft és a 450 000 Ft éves keretösszegnél nem kell figyelembe venni, amikor az adott juttatás az egyedi keretösszeg túllépése miatt már egyes meghatározott juttatásnak minősül. Az egyes meghatározott juttatások egyéb elemeinél nem történt semmi változás 2015-re. A juttatásokat a teljesség igénye nélkül a következőkben mutatjuk be.

Hivatali, üzleti utazás

A magánszemélynek juttatott hivatali, üzleti utazáshoz kapcsolódó étkezés vagy más szolgáltatás költségeinek viselése révén a magánszemélynek juttatott adóköteles jövedelem után a terheket továbbra is a kifizetőnek kell megfizetnie. [Szja 70. § 1. a)]

	havi	éves	havi	éves
BKV bérlet	10 500	126 000	10 500	126 000
ERZSÉBET utalvány	8 000	96 000	6 100	73 200
egészségpénztár	9 000	108 000	0	0
juttatások SZÉP Kártya nélkül	27 500	330 000	16 600	199 200
SZÉP Kártya	10 000	120 000	20 900	250 800
összesen	37 500	450 000	37 500	450 000
szja alapja	44 625	535 500	44 625	535 500
szja alap	7 140	85 680	7 140	85 680
14% EHO alapja	31 734	380 805	44 625	535 500
EHO 14%	4 443	53 313	6 248	74 970
27% EHO alapja	12 891	154 692	0	0
27% EHO	3 481	41 767	0	0
összes adó és járulék	15 063	180 760	13 388	160 650

A 7. § (1) q) pontban kiemeli a törvény ebből a körből az utazási jegy ellenértékében felszámított étkezést, illetve a szállás ellenértékében felszámított reggelit.

Cégtelefon

A kifizetőt terhelik az szja és eho közterhek, a **tevékenység** ellátása érdekében biztosított helyi és távolsági telefonszolgáltatás, a mobiltelefon-szolgáltatás, továbbá az internet-protokollt alkalmazó beszéd-célú adatátviteli szolgáltatás magáncélú használata címén meghatározott adóköteles jövedelem után [Szja. tv. 70. § 1. b)]. A magánhasználatot megállapíthatjuk tételes nyilvántartással, vagy a számlaérték 20%-át tekinthetjük a magánhasználat értékének.

Biztosítás

A kifizető által a magánszemély javára kötött személybiztosítási szerződés alapján a kifizető által fizetett adóköteles biztosítási díj [Szja. tv. 70. § 1. c)]. A személybiztosítások közé tartozik az élet-, a baleset-, és a betegségbiztosítás, valamint a nyugdíjbiztosítás.

Üzleti ajándék, reprezentáció

A reprezentáció fogalma nem változott, ide tartozik a juttató tevékenységével összefüggésben, üzleti, hivatali vagy szakmai rendezvényen, eseményen nyújtott vendéglátás - étel, ital, a rendezvényhez kapcsolódó szolgáltatás - utazás, szállás, szabadidős program. Amennyiben a juttatásról, a kapcsolódó dokumentumok és körülmények alapján akár közvetve is megállapítható a feltételeknek nem megfelelés, az nem minősülhet reprezentációnak. [Szja 3. § 26.]

Üzleti ajándékot a juttató tevékenységével összefüggő üzleti, hivatali, szakmai, diplomáciai vagy hitéleti kapcsolatok keretében adnak. [Szja. tv. 3. § 27)]

Fontos hangsúlyozni, hogy mind a reprezentációnak, mind az üzleti aján-

déknak a juttató tevékenységéhez kell kapcsolódni, kizárólag, azzal összefüggésben adható.

Egyesület, köztestület, alapítvány, egyházi jogi személy esetében a juttatások együttes értékéből a közhasznú, illetve a cél szerinti tevékenység érdekében az adóévben elszámolt összes ráfordítás 10%-a, illetve ha az ennél kevesebb, akkor az összes bevétel 10%-a szja- és eho-mentes [Szja tv. 70. § (2) a)]. A juttatások körébe tartozik a reprezentáció és az üzleti ajándékok egyedi értékének a minimálbér 25%-át meg nem haladó értéke. Ha ezt az értékhatárt meghaladóan nyújtanak reprezentációt, illetve adnak üzleti ajándékot, vagy nem a közhasznú, illetve cél szerinti tevékenységükkel összefüggésben adják, az adómentes juttatást meghaladó rész egyes meghatározott juttatás szerint adózik.

Csekély értékű ajándék

Egy évben maximum 3 alkalommal adható a minimálbér 10%-át meg nem haladó értékű termék, szolgáltatás, illetve ezekre szóló utalvány. Ezen esetekben az adófizetési kötelezettség a kifizetőt terheli.

Csekély értékű ajándék adható munkavállalónak, munkavállaló, illetve elhunyt munkavállaló közeli hozzátartozójának, nyugdíjas kollégának, s annak közeli hozzátartozójának, kötelező szakmai gyakorlatát végző hallgatónak, továbbá olyan magánszemélynek is, akinek a kifizetőtől nem származik jövedelme.

A kifizető az általa juttatott csekély értékű ajándékokról nyilvántartást köteles vezetni. [Szja tv. 70. § (3) a)]

A kifizető által egyidejűleg több magánszemély részére szervezett **reprezentációnak nem minősülő rendezvény** költsége (utazás, szállás költsége, étel-, italszolgáltatás), ha nem állapítható meg a juttatásban részesülő személy által szerzett bevétel: ebbe a

kategóriába tartozhat az üzleti partnerek részére szervezett rendezvény, esemény is, ha az nem a vállalkozás tevékenységéhez kapcsolódik. [Szja. tv. 70. § (3) b)]

Reklám célú ajándék: Amennyiben a kifizető nem ismeri a juttatásban részesülő magánszemélyek azonosító adatait, 16%-os szja és 27%-os eho fizetésére kötelezett. Így kell eljárni a szóró ajándék, termékminta reklám-célú vagy egyéb ajándék juttatása esetén, ha az nem minősül az Szja tv. 1. melléklet 8.14. alpontja szerinti adómentes ajándéknak vagy üzleti ajándéknak, és nem tartozik a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá. [Szja tv. 70. § (3) d)]

A kifizető rosszhiszemű vagy jogszerűtlen eljárása esetén az előző három – csekély értékű ajándék, a rendezvény és a reklám-célú vagy egyéb ajándék – juttatása esetén, a kiszabható mulasztási bírság az adóalap 50%-a. [Szja. tv. 70. § (3)]

A munkaviszonyban állóknak a különleges eljárás mellett adott juttatások

Továbbra is lehetőség a **juttatások** körében, miszerint a kifizetőt terhelő adó mellett adható azon juttatás, amelyet a munkáltató

1. minden munkavállalójának **azonos értékben** nyújt, vagy
2. minden munkavállaló által **megismerhető belső szabályzat** alapján juttat. [Szja. tv. 70. § (1a)]

Ez alapján lehetséges **bármely szolgáltatást** bizonyos feltételek fennállása esetén biztosítani. Ilyenek lehetnek mostantól ismét a parkolóbérlet, a fitnessterem használatának biztosítása, és csak ilyen feltételekkel adható az **internetszolgáltatás** is. Ezek a juttatások egyes meghatározott juttatásnak minősülnek, ezért az adóterhelésük 51,17%.

Természetesen most sem lehetséges a differenciálás egyénileg, az elvégzett munka mennyiségi vagy minőségi jellemzőitől függően. Ez utóbbi alapján adott juttatás továbbra is természetben adott munkabérnek minősül, és mint ilyen, az összevont jövedelem része annak, aki kapta.

Ebből a körből is kizárták a fogyasztásra elkészített étel vásárlásra jogosító utalványt, azaz ha ilyen juttatásban részesül a magánszemély, akkor az az alábbiak szerint lesz adóköteles.

A béren kívüli juttatásként vagy egyes meghatározott juttatásként nem nevesített juttatások

Amennyiben a kifizetői adókötelezettséggel járó juttatások között nem nevesített juttatást kap a magánszemély, az a juttatott és a juttató közötti jogviszony-

ra való tekintettel a **magánszemély összszevont adóalapja részeként lesz adóköteles:**

- Ha ez a jogviszony munkaviszony, a juttatás a munkavállaló munkaviszonyból származó nem pénzbeli formában juttatott nem önálló jövedelemként lesz adóköteles az összszevont adóalap részeként. Így a munkavállalót terheli az szja, és mind a munkavállalót, mind a munkáltatót járulékfizetési kötelezettség is terheli. (Ez egyben azt is jelenti, hogy ezek adóalapjából is levonható lesz a családi kedvezmény, illetve adójukból érvényesíthető adójóváírás, adókedvezmény!)
- Ha a juttató nem foglalkoztatója a magánszemélynek, a juttatás a magánszemély nem pénzben megszerzett egyéb jövedelme lesz, és ilyen formában lesz része az összszevont adóalapjának. Az előbbiekhöz képest annyi a különbség, hogy a kifizetőt nem járulékfizetési, hanem eho-kötelezettség terheli.

Ha a kifizető nem tudja levonni a nem pénzbeli juttatás alapján a magánszemélyt terhelő adóelőleget, akkor

- azt a munkáltató megelőlegezi, és egy későbbi kifizetésből levonja, vagy
- a magánszemély részére kiadott igazoláson feltünteti a le nem vont adóelőleget, és felhívja a magánszemély figyelmét, hogy azt neki kell megfizetnie. [Szja tv. 46. § (6)–(7)]

Változások a járulékfizetéseknél

Égészségügyi szolgáltatási járulék
Mint minden évben megszokhattuk, megnőtt az egészségügyi szolgáltatási járulék összege. Ez 2015. évre 6930 Ft/hó lett, azaz naponta 231 Ft.

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság a biztosítási jogviszonynak, illetve a meghatározott jogosultsági feltételnek a megszűnését követően [a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. tv. 29. § (9)]

- 45 napig marad fenn, amennyiben a jogosultsági feltétel a megszűnést megelőzően megszűnés nélkül legalább 45 napig fennállt,
- ha a jogosultsági feltétel 45 napnál rövidebb volt, akkor ezen időtartammal hosszabbodik meg,
- 45 napig marad fenn, ha a jogosultsági feltétel megszűnését megelőzően fennállt korábbi jogosultsági feltétel 45 napnál hosszabb ideig állt fenn, és az utolsóként megszűnt jogosultsági feltétel nem állt fenn 45 napig, de a két jogosultsági feltétel megléte között 30 napnál kevesebb nap telt el.

Aki nem biztosított, és nem jogosult egészségügyi ellátásra, annak egészségügyi szolgáltatási járulékot kell fizetni. [Tbj 39. § (2)]

Nem kell az egészségügyi szolgáltatási járulékot megfizetni, ha a magánszemély hitelt érdemlően igazolja, hogy életvitelszerűen külföldön tartózkodik, és a tartózkodás államában az ottani jogszabályoknak megfelelő egészségbiztosítási rendszer hatálya alatt áll. Amennyiben ennek fennállását visszamenőlegesen igazolja, akkor az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetési kötelezettségét visszamenőlegesen törli az adóhatóság. A kérelmezőknek figyelemmel kell lenni arra, hogy amennyiben ezen időszak alatt egészségügyi ellátást vett igénybe, akkor az a járulékfizetés törlése következtében jogosulatlan igénybevételnek minősül.

Külföldi előadóművészek biztosítása

A biztosítás nem terjed ki 2015-től arra a külföldi előadóművészre, akinek az adózása a 2014. január 1-jétől bevezetett előírások szerint Magyarországon van. Ők a következő tevékenységet végzők: zenészek, énekesek, színészek, táncművészek, cirkuszi és hasonló előadók, statiszták, segédzenészek.

Feltétele, hogy a magánszemély az elmúlt 12 hónapban maximum 182 napot volt Magyarországon, és a társadalombiztosítási előírások alapján külföldinek minősül.

Az adó számítása során a bevételből levonható 30% költség átalány. A bevételnek része a kapott költségtérítés is. A költségátalány levonása utáni jövedelem nem része az összszevont adóalapnak, így abból adókedvezmény nem érvényesíthető.

Amennyiben a bevétel összege bármely 12 havi időszakban 200 000 Ft alatt marad, akkor nem kell a jövedelmet megállapítani, azaz nem keletkezik adókötelezettség sem.

Miután a biztosítás nem terjed ki rájuk, nincs egyéni járulék és nincs szociális hozzájárulási adó fizetési kötelezettség. Bár, ők külföldinek minősülnek, de 2015-től 14% eho-t kell megfizetni a kifizetőnek, az adóévben maximum 450 000 Ft-ig. Nincs szükség az eho megfizetésére, ha a magánszemély igazolja, hogy valamely uniós tagállamban biztosítással rendelkezik. A magánszemély az eho-kötelezettségét az szja-kötelezettségével együtt vállalja be, a távozását megelőzően, illetve az azt követő 90. napig, ha ennek megbízott útján tesz eleget.

Nyugdíjas ügyvezetők

A nyugdíjas ügyvezetők esetén a nyugdíjjárulék alapja az ügyvezetői tevékenységre tekintettel kifizetett, járulék alapot képező jövedelem lesz. Ez, a te-

vékenységben személyesen nem közreműködő, kizárólag az ügyvezetést el látó, kiegészítő tevékenységű tagokra vonatkozik. Ők azok, akik az ügyvezetői mivoltuk alapján lesznek társas vállalkozók. A jogviszony megszűnése után kifizetett járulékalapot képező jövedelem után is meg kell fizetni a járulékot.

A szociális hozzájárulási adóból a foglalkoztatót megillető kedvezmény megállapításánál, nem kell alkalmazni a részmunkaidőre vonatkozó arányosítást, amennyiben a kedvezmény gyermekgondozás melletti munkaviszony, vagy ezt követő foglalkoztatás alapján jár. Ez különösen a gyermeknevelési támogatás mellett munkát vállalók foglalkoztatása esetén jelent lényeges változást, mert ebben az esetben csak napi 6 órában lehetséges munkát végezni. Így az őket foglalkoztatókat is a teljes jövedelemre (maximum 100 000 Ft) illeti meg a szociális hozzájárulási adóból a kedvezmény.

A családi járulékkedvezmény

A rendszeres jövedelmet kifizető felé is tehet nyilatkozatot a magánszemély, hogy szeretne családi kedvezményt igénybe venni. Amennyiben a kedvezmény értéke több, mint amennyit az szja-nál el lehet számolni, akkor részére kötelező a járulékból megadni a kedvezményt. Így a családi járulék kedvezmény megilleti a munkavállaló mellett a rendszeres jövedelemben részesült is, kivéve, ha írásban külön nem kéri ennek elhagyását.

Év végén a családi járulékkedvezményt személyi jövedelemadóként kell elszámolni. Azaz, ha valakinek visszafizetési kötelezettsége lesz, azt szja-ként kell teljesítenie, és ha még igényelhető kedvezménye van, akkor ez az szja-ból kerül elszámolásra.

Egyszerűsített foglalkoztatás bevallása

Már 2014 évre alkalmazható lesz azaz az előírás, hogy az egyszerűsített foglalkoztatottnak nem kell adóbevallást tenni, ha olyan munkakörben történik a foglalkoztatása, amelyben részére a garantált bármínimum jár, és a jövedelme nem éri el naponta az 5430 Ft-ot.

Ha nem ilyen munkakörben dolgozik az egyszerűsített foglalkoztatott, akkor a napi mentesített keretösszeg 4670 Ft.

Amennyiben mind a két formában volt egy adóéven belül jogviszonya a magánszemélynek, akkor az egyes foglalkoztatás napjainak arányában kell a mentesített értékhatárokat megállapítani. Például, ha 10 napon keresztül szak-képzettséget igénylő munkakörben volt a foglalkoztatás és 20 napig szakképzettséget nem igénylő munkakörben, és a jövedelme nem haladja meg a 147 700

Ft-ot, akkor nem kell adóbevallást tennie (10 x 5430 Ft + 20 x 4670 Ft).

Az Országgyűlés előtt van egy másik törvénymódosítás, mely a tár-

sadalombiztosítási ellátások szabályainak megváltoztatásáról szól. Ennek elfogadása december hónap folyamán várhatóan megtörténik, és ezt kö-

vetően tájékoztatjuk ezekről olvasóinkat.

Gottgeisl Rita, Láng Noémi

SULLER KRISZTINA ROVATA

Adventi naptár könyvelőknek

Miközben már mindenki a karácsonyra készül, nekünk könyvelőknek az év egyik legsűrűbb időszaka következik. A december rengeteg feladattal jár, tele olyan határidőkkel, melyekre nekünk kell felhívni az ügyfelek figyelmét. Olyan határidők sora következik, amelyek akár nagymértékben befolyásolhatják a vállalkozások jövő évi adókiadásait. Mindezekon felül pedig már tanuljuk, értelmezzük a jövő évi adójogszabályokat, hiszen ezek ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy az év végén szükséges döntések meghozatalához megfelelő információkat nyújtsunk ügyfeleinknek. Ezek az információk pedig minden napra egy mese formájában érkeznek szinte folyamatosan, mintha egy adventi naptár fiókjait húzogatnánk ki.

A szokásos decemberi teendőinken kívül szükséges a kezelésünkben lévő vállalkozások könyvelésének alapos áttekintése a valószínűsíthető eredmény-, illetve megközelítő adóterhelés-számítás tekintetében, hiszen ezektől az adatoktól sok adójogi, de akár egyéb üzletviteli döntés is függhet.

Vannak olyan adónemek, melyekbe vagy melyekből az átjárásról szóló döntést csak évente egyszer, jellemzően december 20-ig (idén, mivel 20-a szombati napra esik, az azt követő munkanap, azaz 22-e, hétfő lesz a határidő) csak évente egyszer lehet meghozni. Hangsúlyozom, **nem a könyvelő dönt.** A vállalkozás vezetője, vezetősége jogosult döntést hozni ezekben a kérdésekben. Éppen ezért, mielőtt bármilyen ilyen döntést, választást bejelentünk, javasolt legalább egy rövid írásos kivonatot készíteni az erről szóló megbeszélésről, de ha ezt nem is, mivel a vállalkozó helyett mi tesszük meg a jognyilatkozatot az adózási mód változtatásáról, legalább a változáshoz kapcsolódó jelentő lap aláírását követeljük meg.

Elsőként említést érdemel az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá történő bejelentkezés, vagy az onnét történő kijelentkezés, mely az arra rendszeresített nyomtatványon (idén 14T103 vagy 14T203 számú) tehető meg. Az EVA választásánál mind a bejelentkezés, mind a kijelentkezés esetén jogvesztő a törvényben előírt határidő. Természetesen nem értendő ide, amikor év közben az EVA-alanyiség feltételének hiánya, megszűnése miatt pottyán ki az adott vállalkozás a rendszerből. Amennyiben az EVA választását még a határidő előtt bejelentik, azt az arra nyitva álló határidő előtt még visszavonhatják. Egyéni vállalkozóknál a 15JNY nyomtatvány benyújtási határideje az EVA-bejelentkezés határidejével

esik egybe, ebben jelenthetik be az egyéni vállalkozók a következő adóévre vonatkozólag, ha magasabb járulékalapot szeretnének jövőre, mint amit a törvény kötelezően előír, a magasabb tb-ellátások reményében.

Az EVA választásának feltételei:

- az adóévet megelőző második adóévben éves szintre átszámított, az áfatörvény előírásainak megfelelően áthárított adóval növelt bevétele a 30 millió forintot nem haladta meg;
- az adóévet megelőző adóévben ésszerűen várható éves szintre átszámított, az áfatörvény előírásainak megfelelően áthárított adóval növelt bevétele a 30 millió forintot nem haladja meg;
- az előzőeken túlmenően az EVA törvény szervezeti és egyéb előírásainak való megfelelés (forma, tulajdoni részesedés aránya, mulasztási bírság szabály, felszámolási, csőd- és végelszámolási eljárás stb.).

Abban az esetben, ha a törvényben leírt feltételeknek a vállalkozás nem felel meg, mégis bejelentkezett az EVA hatálya alá, akkor az a bejelentkezés semmisnek tekintendő. Amennyiben egy vállalkozás az EVA hatálya alól kijelentkezik, és a Tao. törvény hatálya alá tér vissza, annak társaságiadó-előleg tekintetében bevallási kötelezettsége keletkezik, tapasztalatom szerint ez rendszerint elmarad.

Az EVA hatálya alá történő bejelentkezés esetén számoljunk azzal, hogy az előző időszakai tao- és áfa-bevallásban a szokásostól eltérő tételek is megjelenhetnek, akár átmeneti plusz kötelezettséget generálva ezen adónemek tekintetében. A NAV EVA-ról szóló 5. számú tájékoztató füzeté ezekre a részletekre is kitér, így javasolom tájékoztatásul továbbítani az ilyen váltással érintett ügyfelek részére.

Bár a KATA hatálya alá történő bejelentkezésre év közben is van lehetőség, ha a választás feltételeinek a vállalkozás megfelel, mégis úgy gondolom, hogy az éves összkép feltérképezése mentén lehet erről igazán felelős döntést hozni. A teljes adóév egyforma adójogi kezelése véleményem szerint mind a könyvelőnek, mind a vállalkozás vezetőjének egyszerűbb. Amennyiben a következő év januárjától szeretnénk így adózni, ez irányú bejelentésünket december hó utolsó napjáig meg kell tenni az adóhatóság részére, mert az adóalanyiség a választást követő hónap első napjával jön létre. Ez annál is inkább fontos lehet – a KATA-keret számításán kívül –, mivel jellemzően az ezt választó vállalkozások (apró mikro-vállalkozások) az áfa tekintetében igen gyakran alanyi adómentességet választanak, és ha az nem teljes évre szól, akkor e tekintetben is belép az arányosítási kötelezettség, arról nem is beszélve, hogy olvasatomban, ha általános áfa-státusz mellett kezdi az évet, akkor évközben – függetlenül a KATA hatálya alá történő bejelentkezéstől – alanyi mentességet már nem választhat. A KATA-ra való átteréskor kiemelten figyeljünk az adótarozás meglétére és mértékére (adótarozás az önkormányzati adótarozás is!), valamint hogy tevékenységünk gyakorolhatóak-e KATA-státuszú vállalkozás keretében. Természetesen ezen legfontosabb választási szabályok mellett ne feledkezzünk meg a KATA választásának egyéb paramétereiről se. Egyúttal felhívom a figyelmet, hogy a KATA hatálya alá történő bejelentkezéskor iparűzési adó-beli státuszunkat is vizsgáljuk felül, és ha a tételes adózást választjuk, azt 15 napon belül – jogvesztő hatály! – jelentjük be az érintett önkormányzat felé.

A kisvállalati adó (KIVA) is választható az adóév folyamán már bármikor, ugyanakkor erre az adónemre is igaz az a fenti megállapítás, hogy minősíteni a vállalkozást csak az adóév egészét figyelembe véve célszerű e tekintetben is. A KIVA választásának feltételei a szervezeti korlátokon túl az alábbiak:

- az adózónak az átlagos statisztikai létszáma az adóévet megelőző adóévben várhatóan nem haladja meg a 25 főt;
- az adózónak az adóévet megelőző adóévben elszámolandó bevétele várhatóan nem haladja meg az 500 millió forintot (év közti kezdés esetén arányosítani kell az összeget);
- az adózónak az adóévet megelőző két naptári évben az adószámát az adóha-

tóság jogerősen nem törölte vagy függesztette fel;

- nem eltérő üzleti éves adózó (vagyis az üzleti év mérlegfordulónapja csak december 31-e lehet);
- az adóévet megelőző adóévről készítendő beszámolójában a mérlegfőösszege várhatóan nem haladja meg az 500 millió forintot, 12 hónapnál rövidebb adóév esetén annak időarányos részét;
- a bejelentés napján az adózónak az állami adó- és vámhatóság által nyilvántartott, végrehajtható adó- és vámtartozása nem haladja meg az 1 millió forintot.

Választására jelenleg a 14T203KV nyomtatvány szolgál.

KIVA adó nemmel való kacérkodás esetén nem szabad elfelejteni, hogy ketts nyilvántartást fog igényelni, mivel a KIVA kiindulási alapja a törvényben leírt módon számított pénzforgalmi eredmény, mely a legtöbb esetben pluszmunkát igényel a könyvelés részéről, illetve ezen adó nem esetében kétfajta előlegszámítási metódus közül választhatunk, így ezt is idejekorán tanulmányozni szükséges. A KIVA – tekintettel arra, hogy a szociális hozzájárulási adót kiváltja – jó választás lehet magas humán munkaerő-igény esetén, persze a további feltételeket és a cég paramétereit ezzel együttesen mérlegelve.

A december 20-ai dátum a **feltöltési kötelezettség teljesítésének** dátuma is. Feltöltési kötelezettség klasszikusan a társasági adót és iparűzési adót jelentik nekünk, de nem szabad megfeledkezniünk EVA-alany ügyfeleink EVA feltöltéséről, és az innovációs járulékkal érintett vállalkozások esetében az innovációs járulék feltöltéséről sem, illetve egyes szektor specifikus adók feltöltési kötelezettségeiről. Tekintsük át a legfontosabb szabályokat!

Társaságiadó-feltöltésre az az adózó kötelezett, akinek az előző adóévben éves szinten számított árbevétele elérte vagy meghaladta a 100 millió forintot. Felhívom a figyelmet, hogy árbevétel alatt az Tao törvény árbevétel fogalmát kell érteni, ami nem feltétlenül esik egybe a számviteli törvény szerinti árbevétellel.

Maga a feltöltési kötelezettség azt jelenti, hogy a várható társasági adó összegére a már befizetett adóelőlegek összegét ki kell egészíteni, fel kell tölteni. A feltöltési kötelezettség számításánál támogatások esetén csak azokat a támogatásokat kell figyelembe venni, amelyek a tárgyév (adóév) utolsó hónapjának 15. napjáig ténylegesen folyósításra is kerültek. Azoknak a szervezeteknek, amelyeknek jellemzően társaságiadóelőleg-fizetési kötelezettségük a törvény erejénél fogva nem keletkezik, például alapítvány, egyesület, nonprofit gazdasági tár-

saság stb., feltöltési kötelezettségük sem keletkezik.

A feltöltésre kötelezett adózóknak a feltöltési kötelezettség határidejével egyidejűleg az adott negyedévi társasági-adó-előleget is rendezniük kell, tehát esetlegesen nulla értékű feltöltés esetén is december 20-ig tartozik a negyedik negyedévi előleget megfizetni. Azok az adózók, akik feltöltési kötelezettséggel nem érintettek, ugyanezt követő év január 20-ig rendezik. Természetesen a december 20-a csak azon adózók esetében igaz, akiknél az üzleti év egybeesik az adóévvvel.

Feltölteni mindig a számított adó 100%-ig kell, helytelen az a nézet, hogy elég a 90%. A törvénytörvény a várható adó összegére fordulatot használja. Más kérdés, hogy ha a feltöltéssel együtt a töltöttség a 90%-ot eléri, szankció nem szabható ki.

A feltöltési kötelezettség összegét nem csak megfizetni, de bevallani is szükséges, a 1401-es bevalláson, jelölve, hogy adóelőleg-feltöltés miatt nyújtja be az érintett adózó ezt a bevallást. A bevallást a feltöltésre kötelezetteknek – és csak nekik – akkor is be kell adni, ha az nulla értékadatot tartalmaz, azaz nem keletkezik plusz feltöltési kötelezettség. A bevallás benyújtási határideje a feltöltés-fizetési kötelezettség határidejével esik egybe.

Itt hívom fel a figyelmet, hogy gyakorlatilag egy komplett társaságiadó-levezetést szükséges az érintett adózóknál készíteni, hiszen a várható adó csak így prognosztizálható. Ez a kimutatás csak a könyvelő és a vállalkozó együttműködésével készíthető el, hiszen a feltöltés összegének megállapításakor egyes gazdasági események kimeneteléről, annak eredményre gyakorolt hatásáról a könyvelés – a jövőbeniség okán – még nem tud(hat).

Nagyon fontos kiemelni, hogy mivel a tényleges társasági adó összegére kell kiegészíteni az előlegek halmozott összegét, a veszteségesnek tűnő vállalkozásoknál a minimáladóval kapcsolatos számításokat el kell végezni, illetve időben előre kell hoznia a minimáladóval kapcsolatos döntést a vállalkozásnak.

Az a vállalkozás, aki a társasági adó tekintetében feltöltésre kötelezett, ugyan ezen szabályrendszer alapján kötelezett a **helyi iparűzési adó** tekintetében is az érintett önkormányzathoz feltölteni az előlegek és a becsült iparűzési adó különbözetét. Az összes érintett önkormányzathoz a feltöltéssel érintett vállalkozásnak ugyanúgy, mint a társasági adónál, bevallási és befizetési kötelezettsége keletkezik iparűzési adó tekintetében. A bevallás benyújtási határideje egybeesik a társasági adós feltöltésével bevallás határidejével, bevallani az önkormányzatnál rendszeresített nyomtatványon és módon

kell. Önkormányzatoként külön-külön keletkezik mind a bevallási, mind a befizetési kötelezettség. Fontos megemlíteni, hogy az idevágó rendelkezést nem a Htv.-ben találjuk meg, hanem az Art. 2 sz. melléklet II/A pontja alatt.

Az iparűzési adónál fontos megemlíteni, hogy itt is szükséges a szinte teljesen pontos iparűzésiadóalap-levezetés, sőt ahol szükséges, még a megfelelő arányosítási szabályokat (telephelyek közti megosztást, sávós arányosítást) is el kell végezni. Különösen nagy a jelentősége az év közben önkormányzatot váltóknál, tehát ahol az egyik helyen megszűnt, a másik helyen újként keletkezett az iparűzési-adó-fizetési kötelezettség, ugyanis a megváltozott szabályok szerint teljes évre kell megnézni a viszonyszámokat, és a bevallási kötelezettség is teljes adóévre szól.

Fontos kérdéskört érint az is, hogy a megváltozott megosztási szabályrendszer szerint, amennyiben **kapcsolt vállalkozásokról** van szó, az iparűzésiadóalap megállapításának – bizonyos feltételek fennállása esetén (a kapcsolt vállalkozásokon belül azon adóalanyok adatait kell összeszámítani, amelyek esetében az ELÁBÉ és a közvetített szolgáltatások együttes értéke több mint a nettó árbevétel 50%-a) – először csoport szinten kell megtörténnie, majd azokat kell a vállalkozásokra visszabontani, és szükség esetén az adott vállalkozáson belül telepelyekre tovább részletezni. Tekintve, hogy ez véleményem szerint nem kis koordinálást, nem kevés egyeztetést és feladatlétszámítást igényel, idejében kezdjünk el foglalkozni a kérdéssel.

Ha a törvény szabályrendszerét veszszük, akkor itt nem számít, hogy a kapcsoltak között van-e üzleti kapcsolat, vagy nincs (tehát hogy be kell-e jelenteni az adóhatóságához a kapcsolt státuszt, vagy nem), a kapcsolt ténye maga elég ahhoz, hogy foglalkozni kelljen a kérdéssel. A gyakorlati munkánk során ennek legfőbb veszélyeit abban látom, hogy sokszor nincs, vagy nem teljesen nyilván van tudomásunk arról, hogy adott ügyfelünknek milyen kapcsolt vállalkozásai lehetnek, ami ebből kifolyólag egyre nagyobb adókockázatot rejt. Célszerűnek tartom, hogy legalább ott, ahol élünk a gyanúperrel, hogy előfordulhat ilyesmi, nyilatkoztassuk az érintett ügyvezetést e tekintetben.

Az **innovációs járulék** (és így a hozzá kapcsolódó feltöltési kötelezettség) a kkv szektort jellemzően nem érinti, de itt is felhívom a figyelmet arra, hogy besorolás tekintetében a kapcsolt vállalkozások adatait össze kell számítani, és az alapján besorolni a csoportot, s így kötelezetté válhat olyan cég is, aki a saját adatai alapján nem lenne az.

Az utolsó, aránylag széles kört érintő feltöltési kötelezettség, amelyről érde-

mes szót ejtenünk, az **EVA-alanyok feltöltési kötelezettsége**.

A határideje ennek is az adóév utolsó hónapjának 20. napja, naptári éves üzleti évvel dolgozó adózóknál december 20-a. A negyedévente megfizetett előlegek és a várható EVA-kötelezettség különbözetét kell megfizetni eddig, az ő esetükben is van bevallási kötelezettség, de azt majd a tárgyévéről szóló EVA-bevallás megfelelő sorában teszik meg, a bevallás benyújtására nyitva álló határidőig, tehát itt decemberben tulajdonképpen csak utalni kell az EVA-különbözetet, ugyanakkor azért, hogy jól megállapíthassuk az összeget, itt is szükséges kalkulációt végezni, továbbá figyeljünk, hogy az általunk könyvelt vállalkozás bevételi nyilvántartást vezet-e, vagy a számviteli törvény égisze alatt vezeti könyveit.

Az Art. alapján, ha az adózó esedékességig az adóévi várható adó összegét – figyelemmel az adóév során megfizetett előleg összegére is – nem fizette meg legalább 90%-os mértékben, és az EVA kivételével nem vallotta be, a **befizetett előleg és az adó 90%-ának különbözete után 20%-ig terjedő mulasztási bírságot fizet**.

(Bár nem feltöltés téma, nem „általánosan” viselkedik a **termékdíjelőleg**, melyet a harmadik negyedévi bevallásban vallottunk be, de a befizetési határideje szintén december 20-a.)

Év vége közeledtével lehetőségünk nyílik az **áfatörvényhez** kapcsolódóan is választási lehetőségekkel élni.

Az ilyen irányú választásokat általában december 31-ig kell a tárgyévi változás-bejelentő lapon (a szervezet típusától

függően T201T, T201, T101E) benyújtani. Amennyiben továbbra is valamilyen korábbiakban általunk választott, választáson alapuló státuszt kívánunk fenntartani, arról újabb bejelentést főszabály szerint nem kell tenni:

- 1. MNB-EKB árfolyam választása:** az áfatörvény szempontjából bejelentés-köteles, az első devizás áfa-tételt érintő 15 napon belül, vagy az adóév utolsó napjáig a követő évtől. Az így meghatározott árfolyam lesz az irányadó az áfatörvényt érintő összegek meghatározásakor, ami nem feltétlenül esik egybe a számvitelünkben használt, választott árfolyammal.
- 2. Alanyi mentesség választása:** amennyiben a feltételeknek megfelelően, adóév végéig kérhetjük a jövő évre vonatkozólag az alanyi mentes státusz megállapítását, viszont felhívom a figyelmet, hogy járjunk el körültekintően, és ilyen esetben feltétlenül tanulmányozzuk az alanyi adómentesség paramétereit. Egyes esetekben célszerű lehet a tevékenység jellegére tekintettel mentes (speciális vagy közérdekű) státuszok megjelölése vagy ezek alanyi mentesre módosítása. Felmerülhetnek rendkívüli áfa-tételek is az áttérés évét megelőző év utolsó bevallásában.

Kiemelt figyelmet érdemelnek az alanyi mentesség mellett folytatott tevékenység jellegére tekintettel mentes [Áfa tv. 86. §] tevékenységek, melyek egy részét az alanyi mentesség értékhatárának számításakor figyelembe kell venni, ezáltal generálva a normál áfa-státuszt, függetlenül attól, hogy ténylegesen fizetendő áfánk adott esetben továbbra sem fog keletkezni. Ide tartozik a mentes bérbeadás és például a biztosítási alkuszi tevékenység is bizonyos paraméterek mellett. Ilyen esetekben tehát évközben is folyamatosan kísérjük figyelemmel partnereink árbevételét.

Civil szervezetek esetében fordul elő rendszeresen a tevékenység közérdekű jellegére tekintettel mentes státusz választása, ám ez általában nem fedi a valóságot, nekik sokszor alanyi mentességet célszerű választani, így náluk ez mindenképpen megfontolás tárgyát kell képezze. **Attól mert valaki civil szervezet, még ugyanúgy alanya lehet az áfatörvénynek.**

Az ingatlanok forgalmazásához, illetve bérbeadásához kapcsolódóan választhatunk adómentesség helyett adókötelezettséget, azzal hogy választásunk 5 évre szól, de ha lejár az öt év akkor viszont átírtuk a normál szabályok alá, de csak kérelemre.

Ami fontos lehet, és szintén célszerű az adott vállalkozás tényadatainak, folyamatainak, partnerei fizetési moráljának megfelelően megfontolni, az a **pénzforgalmi áfa** választásának lehetősége.

Pénzforgalmi áfát december 31-ig választhatunk a jövő évre akkor, ha az alábbi feltételeknek megfelelően:

- a Kkv. törvény rendelkezései szerint a tárgy naptári év első napján kisvállalkozás, és
- gazdasági céllal belföldön telepedett le, gazdasági célú letelepedés hiányában pedig lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye van belföldön, továbbá
- nem áll csőd-, felszámolási eljárás hatálya alatt, és nem választott alanyi mentességet,
- összes termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása fejében megtérített vagy megtérítendő ellenérték adó nélkül számított és éves szinten göngyöltett összege sem a tárgy naptári évet megelőző naptári évben ténylegesen, sem a tárgy naptári évben ésszerűen várhatóan, illetve ténylegesen nem haladja meg a 125 millió forintot.

A választás további részletekbe menő feltételrendszere, illetve a pénzforgalmi áfázás esetén követendő eljárás tekintetében a törvény részletes tanulmányozása feltétlenül szükséges. Szükséges továbbá az érintett vállalkozás megfelelő – lehetőleg írásbeli – tájékoztatása a pénzforgalmi áfával kapcsolatos eljárási rendről (számla záradékolás, mikor nem járhat el pénzforgalmi áfás minőségében stb.).

Gazdasági oldalról közelítve meg a dolgot, a vállalkozásnak célszerű partnerei körében felmérni, hogy amennyiben pénzforgalmi adózást választ áfa tekintetében, az nem jár-e együtt valamely partner vagy jelentősebb megrendelés elvesztésével.

Jelen cikkben az áfatörvény és más törvények kkv szektort érintő választási, áttérési lehetőségeit emeltem ki, a figyelemfelhívás azonban semmiképpen sem teljes körű. Hangsúlyozom, hogy a fentiekben előírt határidők általában jogvesztőek, és esetükben késedelmes benyújtáskor igazolási kérelem előterjesztésének általában nincs helye. Továbbá hangsúlyozom, hogy a leírtak csak az általam legfontosabbnak tartott információkat tartalmazzák; nem lehet eltekinteni az adott vállalkozás részletes paramétereinek ismeretében az érintett törvény(ek)hez való viszonyítástól. A fellelőtlen választás sok problémát okozhat mind adójogi, mind polgári jogi értelemben. A választás, a döntés meghozatala nem könyvelői feladat, a könyvelés csak információkat szolgáltathat a döntéshez, ugyanakkor mivel általában a könyvelőnek van jogosultsága az érintett módosításokat a döntésnek megfelelően bejelenteni, fontos ezeket írásban dokumentálni, már csak a későbbi vitás kérdések egyértelmű eldönthetősége érdekében is.

Suller Krisztina

könyvelők lapja

Számviteli és adózási szakfajókoztató

Kiadja a VEZINFÓ Kiadó és Tanácsadó Kft.

1139 Budapest, Hajdú u. 11.

Tel.: (06-1) 236-0635, Fax: (06-1) 236-0037

www.vezinfo.hu

E-mail: info@vezinfo.hu

Felelős kiadó, főszerkesztő: **Tóth Csaba**

Szakmai szerkesztő: **Horváth Géza**

Szerkesztők és szerzők:

Bonác Zsolt, Böröczkyné Verebélyi Zsuzsanna,

dr. Csátaljay Zsuzsanna, Góttgeisi Rita,

Láng Noémi, dr. Sallai Csilla, Suller Krisztina

Kiadói szerkesztő: **Kövesdi Edit**

Nyomdai munkák: Prime Rate Kft.

© 2009–2014 Vezinfo Kiadó és Tanácsadó Kft.

ISSN 2061-3008

Minden jog fenntartva! A KÖNYVELŐK LAPJA szakfajókoztató tartalma jogvédett. A szakfajókoztatóban közzé tett cikkek, hírek, információk másolása, többszörözése, fordítása, közreadása és publikációs célokra történő felhasználása csak a kiadó, illetve a szerző írásbeli hozzájárulásával megengedett. A szakmai információkat, híreket a legmegbízhatóbb forrásokból merítjük és ellenőrizzük; a megjelenés időpontjában meglévő kötelező gondosságunk ellenére átvett téves értesülésekért felelősséget nem vállalunk.